

OS KOMMUNE
Aktive opplevelser for barn

Kommunal målsetting for bever 2023-2026

Vedtatt xx.xx.xxxx Sak 23/xxx

Innhold

Kommunale mål for beverforvaltning i Os kommune	3
Bakgrunn for kommunal målsetting for bever i Os kommune	3
Dagens situasjon	3
Overordnede kommunale mål	3
Bestandsstørrelse	3
Uttak	4
Begrensninger	4
Rapportering.....	4
Jakttider	4
Alternativer for innskrenkinger i jaktuttak.....	4
Kort om beverens historie i Norge	5
Beverens biologi	5
Bibliografi	6

Kommunale mål for beverforvaltning i Os kommune

Bakgrunn for kommunal målsetting for bever i Os kommune

Forskrift med hjemmel i viltloven om forvaltning av bever trådte i kraft 15.05.2017. Formålet med forskriften er å bidra til at forvaltningen av bever skjer i samsvar med forvaltningsmålet i naturmangfoldlovens § 5. *(forvaltningsmål for arten): Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengig av.* Forskriften om forvaltning av bever skal legge til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig nyttegjøring av viltressursen. Forskriften skal samtidig bidra til å hindre unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Forskriften setter følgende krav til kommunene:

- Det skal vedtas mål for utviklingen av beverbestandene.
- Beveren skal ha store nok bestander i hele sitt naturlige utbredelsesområde til at den kan overleve på lang sikt.

Dagens situasjon

I forvaltningsplanen utarbeidet av Fjellstyrene i Holtålen i januar 2022, er det beskrevet innsamlingsmetode for beregning av bestandsstørrelsen i kommunen. Det er benyttet viltområdekart for kommunen fra 1992, med angitte vassdrag med tilhold av bever. I tillegg er muntlige kilder benyttet, og enkelte vassdrag er kartlagt med hensikt i estimat for bestandsstørrelse. Det er ikke gjennomført noen større, overordnet beverkartlegging i Os kommune, og det er derfor vanskelig å si noe konkret om bestandsstørrelsen.

Bestandstettheten er beregnet ved estimat, og metoden vil inneha en del usikkerhet. Vanlig for denne metoden er å regne en beverkoloni per 2-5 kilometer langs vassdrag med fast tilhold av bever. I estimatet tas det høyde for at hver koloni innehar 4 individ. I Os kommune er det beregnet å være en beverkoloni per 3,5 km i vassdrag med fast tilhold av bever. Med bakgrunn i dette er bestandsstørrelsen for bever i Os kommune per 2022, estimert til 84 individer.

Overordnede kommunale mål

1. **Os kommune skal ha en forvaltning av bever som sikrer en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse av viltressursen, samtidig som en skal sørge for å holde bestandene på et nivå der en unngår unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.**
2. **Kommunen ønsker å innhente nødvendige opplysninger for å drive en kunnskapsbasert forvaltning på bever.**
3. **Det skal unntaksvis gis tillatelse til skadefelling av bever. Bever skal i hovedsak tas ut i jakttiden.**

Bestandsstørrelse

Os kommune har som målsetting at beveren skal forvaltes på en måte som opprettholder levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder, og samtidig unngå unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser. I forvaltningssammenheng regnes et uttak på 10-20 % som bærekraftig for bever. Med en estimert bestand på 84 individer, vil dette tilsvare et årlig uttak på 8-16 individ. Ved innrapportering sett og skutt, vil forvaltningen på sikt få en bredere oversikt over bestanden, og et eventuelt høyere årlig uttak kan vurderes ved revidering (jf. Nml §9, føre-var-prinsippet). Det settes krav om innrapportering av observasjoner og stedfestelse ved uttak.

Uttak

Det åpnes for jakt på bever i Os kommune med et årlig uttak på **8 individ**. Jakt og fangst bør fokuseres mot områder hvor beveren er å anse som en skadegjører, eller skaper ulemper for andre samfunnsinteresser. Bestanden skal være bærekraftig og i størst mulig grad reguleres gjennom ordinær jakt.

Begrensninger

Det er ikke tillatt å drive jakt og fangst av bever i følgende områder:

- Tufsingdeltaet naturreservat, etter forskrift om fredning for Tufsingdeltaet naturreservat kap. 4 pkt. 2.

Særskilte jakttider for følgende områder:

- Galådalen naturreservat, § 4, pkt 4
- Storfloen naturreservat, § 4, pkt 4
- Storflotjønna naturreservat § 4 pkt. 4

Rapportering

Informasjon om sett og skutt bever, antall og eventuelt observasjoner av beverhytter eller annen aktivitet knyttet spesifikt til arten, skal meldes til Os kommune **fortløpende, og senest 14 dager etter jaktslutt**. Observasjonene/uttaket skal stedfestes med koordinater og dato. Ved innmelding benyttes "Rapporteringsskjema for bever i Os kommune" som ligger på kommunens hjemmeside.

Skader og ulemper på samfunnsinteresser som er forårsaket av bever, skal også rapporteres så vidt det er mulig.

Det forskes på fødselstidspunkt for bever i Norge gjennom prosjektet «Det norske beverprosjektet». For å få mer kunnskap om fødselstidspunkt for bever i Norge, oppfordres jegere som skyter drektige hunner om å kontakte Christian Robstad, christian.a.robstad@usn.no.

Jakttider

Jakttidene for bever følger forskrift om jakt- og fangsttider, 01.10 – 30.04, enkelte verneområder kan ha innskrenket jakttid. Jeger er pliktig å kjenne til dette. Kommunen har delegert myndighet til å utvide jakttiden på bever med inntil 15 dager etter endt jakt i hele eller deler av kommunen, der is- og snøforhold vanskeliggjør en bestandsmessig forsvarlig forvaltning innenfor ordinær jakttid, jf. forskrift om jakt- og fangsttider §3 pkt. 3.

På grunn av usikkerheten rundt fødselstidspunkt for bever, anbefales det at skutt drektig bever innmeldes til beverprosjektet slik at forvaltningen får et bedre kunnskapsgrunnlag på fødetidspunkt før det eventuelt kan åpnes for utvidet jakt. Dersom det viser seg at beverne ikke føder før etter disse 15 dagene, kan utvidet jakttidsramme vurderes ved revidering.

Alternativer for innskrenkninger i jaktuttak

Dersom målsettingene for forvaltning av bever ikke blir oppnådd, kan kommunen fastsette kvoter for uttaket, innskrenke jakttiden eller frede hele eller deler av kommunen.

Kort om beverens historie i Norge

Fram til midten av 1700-tallet fantes bever over det meste av Norge. På grunn av intensiv jakt og fangst ble beveren nesten utryddet i første halvdel av 1800-tallet (Rosell & Pedersen, Bever, 1999). Omkring 1850 fantes det kun mindre spredte bestander i Telemark og Agder-fylkene. Arten ble i samme tidsrom utryddet i Sverige og Finland (Rosell & Parker, Forvaltning av bever : dagens tilstand og fremtidig behov, 1995).

Beverens biologi

Beveren (*Castor fiber*) har en levende vekt mellom 15-25 kg og er kjønnsmoden når de er mellom to til tre år gamle og de får mellom to til tre unger hvert år, avhengig av tettheten i bestanden (Hjeljord, 2008). Leveområdet deres er tilknyttet ferskvann, både i elver og sjøer av helt forskjellige størrelser. Beveren er mest nattaktiv, men kan også observeres på dagen. Beveren kan tolerere mye menneskelig aktivitet om den får være i fred (Rosell & Pedersen, Bever, 1999). Vekten på bever er mellom 15-25 kg og de er revirhevdende(koloni). En koloni består som oftest av et foreldrepar, små unger og 2-3 år gamle unger. Mellom beverkoloniene er det en sterk konkurranse om ressursene (Hjeljord, 2008).

Sommerstid foretrekker beveren urter både over og under vann, men den er også glad i geiterams (*Chamaenerion angustifolium*). Selje (*Salix caprea*) og osp (*Populus tremula*) er favorittkosten og utgjør sammen med rogn (*Sorbus aucuparia*) og bjørk (*Betula pubescens*) det meste av vinterkosten. Or (*Alnus*) felles også, men foretrekkes først og fremst til bygningsmateriale. Forrådet av vinternæring lagrer beveren under vann foran hytta. Den er derfor avhengig av en tilstrekkelig vanddybde slik at vinterlageret ikke fryser til is. Når beveren da demmer opp større områder, oppnår den både isfri lagring av vinterforrådet og sikrer at inngangen til hytta blir liggende under vann. Dambygging koster energi, og dersom vanddybden er over 0,8 m over et litt større vannareal, bygger ikke beveren demning (Hjeljord, 2008).

Bibliografi

Hjeljord, O. (2008). *Viltet - biologi og forvaltning*. Oslo: Tun Forlag AS.

Rosell, F., & Parker, H. (1995). *Forvaltning av bever : dagens tilstand og fremtidig behov*. Bø: Høgskolen i Telemark.

Rosell, F., & Pedersen, K. V. (1999). *Bever*. Landbruksforlaget.

Forslag til lokal forskrift om jakt på bever i Os kommune

Forskrift om jakt på bever i Os kommune, Innlandet

Hjemmel: Fastsatt av xxxxx med hjemmel i lov 29.mai 1981 nr.38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 9, lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §16 tredje og fjerde ledd, og forskrift 26. april 2017 nr. 519 om forvaltning av bever § 3 og § 5.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å sikre en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse av viltressursen, og samtidig sørge for å holde bestandene på et nivå der en unngår unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 2. Åpning av jakt og fangst av bever

Det åpnes for jakt og fangst av bever i Os kommune i tråd med gjeldende forvaltningsmål for kommunen. Jeger er pliktig til å være oppdatert på unntaksbestemmelsene.

§ 3. Jakt- og fangsttid

Jakt- og fangsttid følger den til enhver tid gjeldende nasjonale jakttid.

§ 4. Rapportering

Jeger er ansvarlig for innmelding om sett og skutt bever, samt andre observasjoner tilknyttet den spesifikke arten. Rapportering skal skje til kommunen innen 14 dager etter endt jakt.

§ 5. Ikrafttreden og oppheving

Forskriften trer i kraft ved kunngjøring.